Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

erityisasiantuntija Ulla Palander

Lausunto
10.4.2026

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 14.04.2026 klo 10.00 / E 14/2026 vp / Asiantuntijapyyntö

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO E 14/2026 VP VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION TIEDONANTO KILPAILUKYKYISEN JA KESTÄVÄN EU:N BIOTALOUDEN STRATEGIAKEHYS

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto E-kirjeestä EU:n komission tiedonannosta Kilpailukykyisen ja kestävän EU:n biotalouden strategiakehys.

Komissio on 27.11.2025 julkaissut tiedonannon: Kilpailukykyisen ja kestävän EU:n biotalouden strategiakehys (A Strategic Framework for a Competitive and Sustainable EU Bioeconomy) (COM(2025) 960 final).

Euroopan komission päivitetty biotalousstrategia on tiedonanto, joka ei sisällä uusia sitovia säädöksiä, mutta ohjaa merkittävästi EU:n rahoitusta, sääntelyn kehittämistä ja investointeja.

Tiedonannon keskeinen muutos on painopisteen siirtyminen tutkimuksesta ja pilotoinnista kohti teollista käyttöönottoa, markkinoiden laajentamista ja EU:n kilpailukykyä. Strategiassa korostetaan biopohjaisten materiaalien, kemikaalien ja bioteknologisten ratkaisujen nopeampaa markkinoillepääsyä sekä investointien avaamista erityisesti skaalausvaiheessa.

Biotalous nähdään keskeisenä osana EU:n vihreää siirtymää ja kestävän kasvun ohjelmaa. Strategia vastaa samanaikaisesti ilmastotavoitteisiin, luonnonvarojen niukkenemiseen ja geopoliittisiin haasteisiin, mutta pyrkii myös vahvistamaan EU:n teollista perustaa, huoltovarmuutta ja työllisyyttä. Tavoitteena on asemoida EU globaaliksi johtajaksi kestävissä biopohjaisissa ratkaisuissa.

Biopohjaisen valmistuksen investointivajeeseen vaikuttaa sääntelyn monimutkaisuus ja hitaat lupamenettelyt erityisesti silloin, kun uudet biopohjaiset ratkaisut eivät sovi selkeästi olemassa oleviin sääntelykategorioihin. Tilanteen ratkaisemiseksi komissio aikoo nopeuttaa riskinarviointia, koordinoida viranomaistoimintaa ja lyhentää markkinoillepääsyn kestoa turvallisuustasosta tinkimättä.

Strategiassa korostetaan biomassan tehokasta ja kestävää käyttöä ja sen ohjaamista korkeamman arvon tuotteisiin ja materiaaleihin. Energiakäyttö nähdään pää-

asiassa jäännös- ja sivuvirtojen hyödyntämisenä silloin, kun vaihtoehtoisia päästövähennyskeinoja ei ole tai kun kyse on energiavarmuuden turvaamisesta. Strategia nojaa olemassa olevaan EU-sääntelyyn, mukaan lukien RED III:n kestävyyskriteerit, ja sisältää kirjauksia kansallisten biomassan polttoa tukevien tukijärjestelmien arvioinnista.

Biotalouden pitkän aikavälin näkymissä kiertotalous on keskeinen periaate. Biojätteen parempi hyödyntäminen, ravinteiden kierrätys sekä biokaasun ja biometaanin tuotanto tukevat maatalouden resurssitehokkuutta ja vähentävät riippuvuutta synteettisistä lannoitteista.

Strategiassa korostetaan alueellisten lähtökohtien merkitystä ja monialaista yhteistyötä. Biotalouden kehittäminen nähdään keinona vahvistaa alueellista talouskasvua, maaseudun elinvoimaa ja työllisyyttä erityisesti yhdistämällä alkutuotanto, jalostus ja teolliset investoinnit.

Suomen kannat EU:n biotalousstrategiaan

Suomi suhtautuu EU:n uuteen biotalousstrategiaan myönteisesti ja katsoo sen olevan linjassa Suomen omien biotalous-, ilmasto- ja teollisuuspoliittisten tavoitteiden kanssa. Strategia luo kehyksen kilpailukykyiselle ja kestävälle eurooppalaiselle biotaloudelle ja tukee korkeamman arvonlisän tuottamista, innovaatioiden kaupallistamista sekä teollista skaalausta, jotka ovat keskeisiä tavoitteita myös Suomen biotalousstrategiassa.

Suomi korostaa kokonaisnäkemystä, jossa biotalous kytkeytyy tiiviisti EU:n kilpailukyvyn, puhtaan teollisuuden siirtymän, huoltovarmuuden ja resilienssin vahvistamiseen. Investoinnit uusiutuvaan biotuotantoon, sivuvirtojen ja biojätteen hyödyntämiseen sekä kierto- ja biotalousratkaisujen skaalaamiseen ovat välttämättömiä EU:n strategisten riippuvuuksien vähentämiseksi. Samanaikaisesti on turvattava biomassan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä tuotanto ja käyttö myös kasvavan kysynnän oloissa.

Suomi painottaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmasto- ja teollisuuspolitiikka on edellytys oikea-aikaisille investoinneille ja uusien teknologioiden kehittämiselle. Biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat ratkaisuja vähähiilisyyteen, huoltovarmuuteen ja fossiilisista riippuvuuksista irtautumiseen. Kiertotalouden mukainen resurssitehokkuus, uusiokäyttö ja kierrätys ovat keskeisiä keinoja edistää näitä tavoitteita.

Innovaatioiden ja investointien skaalaus

Suomi katsoo, että EU:n kilpailukyky ja huoltovarmuus edellyttävät bioteknologian laaja-alaista hyödyntämistä kaikilla sektoreilla, mukaan lukien elintarvike- ja energiajärjestelmät, teolliset prosessit ja materiaaliratkaisut. Suomi pitää tärkeänä, että tuleva Biotech Act II luo selkeän, ennakoitavan ja investointeja tukevan sääntelykehyksen, joka mahdollistaa bioteknologian turvallisen ja vastuullisen käytön sekä vauhdittaa bio- ja kiertotalouteen perustuvaa teollista kasvua.

Suomen näkökulmasta keskeistä on lupamenettelyjen ja biotaloustuotteiden hyväksymisprosessien sujuvoittaminen ja nopeuttaminen selkeyttämällä sääntelyä ympäristön- ja terveydensuojelun korkeaa tasoa heikentämättä. Monet uudet arvoketjut ja sivuvirtoihin perustuvat innovaatiot nojaavat olemassa oleviin biotalouden prosesseihin, minkä vuoksi kestävän biomassan pitkäjänteinen saatavuus on ratkaisevaa.

Suomi korostaa Horisontti Eurooppa -ohjelman merkitystä huippututkimuksen ja innovaatioiden rahoittajana sekä EU:n globaalia johtajuutta vahvistavien korkean jalostusasteen kierto- ja biotalousratkaisujen tukemista.

Edelläkävijämarkkinat ja materiaalit

Suomi pitää tärkeänä edelläkävijämarkkinoiden kehittämistä koko arvoketjun näkökulmasta ja korostaa biopohjaisten, kierrätettävien ja suorituskyvyltään kehittyvien materiaalien aseman vahvistamista fossiilisten vaihtoehtojen korvaamiseksi. Strategian toimeenpanossa tulisi huomioida paremmin muun muassa kuitupohjaiset pakkaukset sekä muut mahdolliset kehitettävät tuotteet, jotka nyt ovat jääneet strategiassa pienelle huomiolle tai kokonaan huomioimatta.

Suomi korostaa tuotteiden turvallisuutta erityisesti biopohjaisten muovien, biolannoitteiden ja elintarvikekontaktimateriaalien osalta sekä alueelliset olosuhteet huomioivien biohajoavuusstandardien merkitystä mikromuovien ehkäisemiseksi. Julkiset hankinnat, kuluttajainformaatio ja standardointi ovat keskeisiä keinoja markkinoiden kasvattamisessa.

Biomassan kestävyys, ravinteet ja maaseutu

Suomi korostaa, että biotalousstrategian toimeenpanossa sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöllinen kestävyys on asetettava etusijalle. Biomassaa koskevan kestävyystarkastelun tulee nojata olemassa oleviin kriteereihin ja metodologioihin, ja sääntely-ympäristön on oltava vakaa ja ennakoitava investointien mahdollistamiseksi.

Ravinteiden kierrätyksen tehostaminen, erityisesti typen ja fosforin osalta, on Suomelle keskeistä huoltovarmuuden ja ympäristön kannalta. Samalla Suomi korostaa tarvetta selkeyttää säädösten rajapintoja esimerkiksi kierrätyslannoitteiden, biokaasun ja biometaanin osalta sekä edistää lannan ravinteiden tehokasta hyödyntämistä.

Suomi painottaa, että biotalousstrategian toimeenpanon tulee tukea maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja alkutuottajien asemaa arvoketjussa. Alkutuottajille tulisi tarjota parempia mahdollisuuksia jatkojalostukseen ja arvonlisän luomiseen, jotta biomassa voidaan hyödyntää resurssiviisaasti ja taloudellisesti kestävästi.

Kansainväliset kumppanuudet

Suomi korostaa EU:n roolia globaalina biotalouden ja biopohjaisten ratkaisujen edelläkävijänä. Kansainvälisissä kumppanuuksissa ja kauppasopimuksissa on huomioitava biotalouden kestävyyden kaikki ulottuvuudet sekä edistettävä tutkimusta, innovaatioita ja reilua kilpailua. Biotalous, bioteknologia ja biovalmistus edellyttävät tiivistä kansainvälistä yhteistyötä, ja EU:n tulee toimia aktiivisesti kansainvälisillä foorumeilla vastavuoroisuutta korostaen.